

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 l. — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " " "
Egy hónapra 1 " " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRIZS PÁL**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA**

Hirdetési díj:
Négy hasabos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzárú iratások alk. szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díjmin den külön beiratásért 80 kr.

A Debreczen városában létesítendő vízvezeték ügye.

Debreczen, július 6.

A Debreczeni Ellenőr július 2-iki számában közöltetett Farkas Kálmán főmérnök ur belügyminiszteri kiküldöttnek szakvéleménye a Debreczenben létesítendő vízvezetékre nézve.

Helyesnek tartjuk a szakvéleményben, hogy Debreczen vízvezetéke legcélszerűbben fúrt kutak vizére alapíttassék, a többire nézve azonban sajnálattal kell tapasztalnunk, hogy a főmérnök úr kiküldetésének nem felelt meg, hogy a helyszíni szemlét nagyon felületesen tartotta meg s szakvéleményét főleg hézagoss és felületes információkra alapította.

Szerinte 150 méterig, illetőleg a 92, 117 és 133 m. mélységekben található vízrétegeket csak a Zsigmondy-féle mély furás tárta fel, holott tényleg maga a város már 1893-ban furatott egy kutat a kápolnási közben 102 méteres vízreteg s ugyanezen rétegre furatott egy kutat Liedermann M, kádas-utczai házában és a debreczeni helyi vasút saját indóházánál. Ujabban pedig a m. kir. államvasutak az új fűtőház telepén, az új műhelytelepen és az új kutháznál ejtetett próbafurások (az utóbbinál 160 m. mélységig) s ezen három helyen a nagyszabású vízművek a 90—150 m.

mélységig létező vízrétegekből tápláltak. Ha a főmérnök úr utána járt volna a dolognak, megtudhatta volna azt is, hogy Debreczenben a felemlített 3 helyen a vízréteg nem mindenütt 92.69, 117.09 és 133.23, m. mélységnél van, hogy e tekintetben, valamint a vizadó képességre nézve lényeges eltérések mutatkoznak úgy hogy a m. á. vasutak szakférfiai, kik a Zsigmondy által felderített adatokat is ismerték, a három fentemlített hely mindegyikénél szükségesnek tartották első sorban a jóval drágább kutató furást (s nem indultak el a nagy templom előtti adatok alapján) hanem csak a biztos adatokra alapították a további munkálatokat. — Uj előttünk azon állítás is, mely részint bő viz csak durva homok vagy kavicsrétekből nyerhető s a mennyiben a 92, 117 és 133 m. mélységekben vizet vezető rétegek szintén apró szemű homokot tartalmaznak, ebből még azt is látjuk, hogy a főmérnök úr a Zsigmondy-féle rétegzési szelvényt sem tanulmányozta alaposan.

Mindezek dacára a főmérnök úr annyira bizik szakvéleményében, hogy próbafurás czimén egy előre meghatározott helyen t. i. a nagyerdő melletti lóversenyter felőli részén kívánja a furások fogatatosítását, úgy azonban, hogy ezen próbafurásokkal előállított kutak mindjárt a vízmű víznyerési telepének végleges részei maradjanak. Ámbár csak-

nem biztos tudomásunk van arról, hogy a vízmű legalkalmasabb helye az államvasutak új fűtőház környéke lenne, hol eddig a legvizdusabb rétegeket találták, melyek még a föld színéig vagy a föld színe fölé is emelkednek, nézetünk szerint mégis nagyon könnyelmű eljárás volna egy ily nagy horderejű s talán évszázadokra szóló mű létesítésének előmunkálatainál a vizkutatásokkal egy helyre szorítkozni, mert ha már a kezdetben történnék hibák, ezek minden következő munkánál érvényesítik káros voltukat.

Apróba furásokat tehát tervszerűleg (szakemberek által ismert eljárás szerint) a város külterületének több alkalmas részén kellene megejteni s az e helyen nem játszik nagy szerepet, hogy ezen első furások mindjárt a vízmű végleges alkotó részei maradjanak. Ezen ajánlat magán hordja a kicsinyes krajczároskodás bélyegét.

Szakembertől tekintettel a kiaknázandó rétegek minőségét, egyéb körülményeket is, nem vártuk volna még azon tanácsot sem, hogy egy 6" kutából a csövek felhasítása által 3 vízréteg vize nyeressék. Ezen tanácsból ítélve a tanácsadó kismérvű gyakorlatára kell következtetnünk.

A főmérnök ur egy rókáról mindjárt három bört szeretne nyerni.

A szakvéleményből — ha ennek

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Soha.

— A »Debreczen« eredeti tárczája. —

... És eljöttünk egymástól messze,
S eddig tart két szív egyszerű dala
Virágfakasztó, szép tavaszi este.
Találkozunk e édes valaha?
Soha—soha!

Ha visszajönnék majd — találkozáskor
Tekintené-e édesen reám
Bimbónyitáskor, — virághervadáskor
Gondolsz e rám majd édes, szép Jolán?
Talán—talán.

Látlak e még szép, villanyfényes este
A jégpályán vígan szállni tova
Hófehér sapka téve a fejedre
És a nyakadban hófehér boa?
Soha—soha.

Eljöttünk im egymástól messze—messze.
A szép ábrándok elszálltak tova
Virágfakasztó szép tavaszi este
Nem látjuk egymást többé már soha
Soha—soha.

Farkas Imre.

Serge Babin esete:

— A »Debreczen« tárczája. —

Írta: **Alfréd Capus.**

Idézzük csak vissza röviden emlékeztünkbe azokat a körülményeket, amelyek következtében Babin, a költő nemrégiben a Seine department esküdtiséke elé került. A múlt év július elsőnapján Durandot, valamelyik elsőrangú párisi napilapnak kritikását, úgyában meggyilkolva találták.

A portás elé tárult először ez a borzalmas kép a mikor reggel, mint rendesen belépett Durandhoz egy csésze csokoládéval.

Még aznap jelentkezett a Notre-Dame de Morette rendőrkapitányságánál Serge Babin ur és megvallotta, hogy Durandnak ő a gyilkosa. Megmutatta a rendőrtisztviselőnek a tört, melylyel tettét végrehajtotta és a melyen rajtapatd még az áldozat vere. Több bünyelre nem volt szükség, ez elég volt a hatóságnak arra, hogy Serge Babin rögtön vizsgálati fogságba helyezze. Megindították nyomban az elővizsgálatot is, de az állítólagos gyilkos a hosszas írgatáscok dacára is egyre csak azt az egyet hajtogatta hogy:

— Megboszultam magam!

A végtárgyalás következőképen folyt le

A kiballgatás.

Elnök: Vádlott, ön 28 éves és jó családból származik, de mindig féktelen rajongó volt:

és természete nehezen vetette magát alá a társadalom törvényeinek. Tizedik évében kezdett verseket írni. A törvényszékeknek sikerült néhányat azokból megszerezni, elismerem, hogy ezek a kísérletek elég jól sikerültek és eredeti költői tehetségről tesznek tanubizonyságot. Ön költeményeit meg szokta volt mutogatni osztálytársainak is. de nem tűrt el semmiféle kritikát. Mikor az ötödik osztályba járt, egyik tanuló társát kékrezőldre verte, mert tréfából szemére hányta önnök, hogy versének egyik jambusa sántít. A mint a közönséges életben mondani szokás, majd kikaparta szegénynek a szemét.

Azóta még számos esetben adta tanubizonyságát vad természetének. Mindaz, aminek csak legtávolabbról köze van a kritikához, önbén elolthatlan ellenszenvet ébreszt, sőt ez az ellenszenv kiterjeszkedik a tolnak ama férfiakra is, a kik valaha régen is művelték az irodalomnak ezt a műfaját. Hányszor hallották, nem mondta, Boileau a legnagyobb gazember volt, aki csak valaha a föld kerékességén élt. Tanulótársai és tanarai aligha képzeltek, hogy gyűlölete a kritika ellen az idők folyamán miy fokra fog emelkedni (Tartós mozgás a közönség körében.)

Vádlott: Ez adatok egyike másika tulzolt.

Elnök: Ne szakítson félbe! Tizenket évi tanulás után letette az állami vizsgáit és belépett a földmivvelésügyi miniszteriumba. Ott fektelen természete következtében csakhamar bi-

lyenkint humoros hangon, azt sürgette, hogy a szakminiszteriumban a középiskolai ügyek lehetőleg szakemberek kezébe adassanak és a középiskolai tanárok minél nagyobb számban alkalmaztassanak.

Az élénken megéljenezett előadás után, az indítványok kerültek sorra. Az egyes körök indítványai után (tanári helyettesítések, a felekezettől átlépett tanárok ötödéves pótlékának ügye) a választmány előterjesztésére a közgyűlés egyhangulag és nagy lelkesedéssel az egyesület tiszteleti tagjainak sorába igalta Fehér Ipoly pannonhalmi főpápat, dr. H o m a n n Ottót és dr. N é m e t Antalt.

Debreczen város meghívására kimondotta, hogy a legközelebbi közgyűlés Debreczenben lesz.

Két órákor kezdett diszebed, melyen az első felkötőztöt gróf L a s z b e r g főispán a királyra, a másodikat Kiss helyettes polgármester a vendégekre, számos pohárköszöntő után a társaság délután 5 óra tájban oszlott el a város látványait megtekinteni.

A telefész.

— Fénysugárt továbbító telefon —

A modern ember igényei alig ismernek határokat. Gőz, Aucr-égő, villamos vasut a századvégi embernek mind kevés. Repülni retne; éjjel uappali fényt, télen langyos meleget, o'csón, a technikai vívmányok segélyével. Elvezeteinek kielégítésében is határtalan kényelmet óhajt. Nem elég, hogy az újságot telefonon tudja meg azon melegében, a mint megtörtént, hogy az operát otthon hallgatja, látni is akarja az előadást onnan hazulról. Puha kerevetén, kényelmes lakosztályában akarja a szerep'ő személyeket megfigyelni, távol minden idegen ember társaságától. S a technika oly haladásokat tesz, melyek kilátásba helyezik hogy nem sokára ebben az élvezetben is részesülhetünk.

A hang, mint rezgés, a telefon segélyével mértfődekre szállítható, tehát, kell, hogy a fény is hasonló módon szállítható legyen. Azaz, ha sikerült az egyik rezgést az elektromosság segélyével szállítani, miért ne lehetne a másikat is? Ez a gondolat az alapja az új kísérletnek.

Sokan foglalkoztak már ezzel a kérdéssel és n'vet is adtak annak a készüléknek, mely a fényt fogja egykoron szállítani:

teknek, hogy legyenek tekintettel az enyhítő körö ményekre.

Védőbeszéd.

A védőügyvéd beszédében a védencének rögtön szabadonbocsátását kéri. Utal arra hogy a meggyilkolt volt az első kritikus, a kit íróember megölt, holott máskülönben — úgy mondják, — egy kritikus több mint száz író öl meg örkölesileg.

— Babin, — így folytatja a védő, — ma már megpuhult. A hosszú vizsgálati fogság szelidebb gondolatokat plántált beléje. S jövőre megelégszik majd azzal, hogy e kritikusokat egyszerűen megvesse.

Különben is mostanság rengeteg sok a kritikus, míg ellenben nagy p o e t a n k kevés van.

A védő kéri az esküd eket mindenre, a mi szent előttük, hogy adják vissza az emberi társadalomnak nagy költőjét.

Ítélet.

Egy óráig tartó tanácskozás után az esküdtek ismét megjelennek és kihirdetik a verdiktet. A feltett kérdések mindegyikére nemmel felelnek.

E szerint Serge Babin urat rögtön szabadon bocsátják.

t e l e f ó s z - nak hívják (télé távol, phós a fény.)

Hogy annak a készüléknek az elvét megismertethessem, illetőleg szokot a módszereket, a melyeknek segélyével a telefész előállíthatjuk, elmondhassam, szükséges előbb röviden felidézmem a telefoa elméletét.

A levegőnek azok a rezgései, melyek fülünkben a hang érzetét kelti a dobhártya rezgése által, vékony vaslemezt is képesek mozgásba hozni. Ha tehát ily vékony vaslemezt, erős mágnesrud északi sarka elé teszünk és rábeszélünk, akkor a lemez rezegni fog, illetőleg a mágneshez majd közelebb, majd távolabb jut és ezáltal benne áramot indít. A keletkezett áramot a mágnesrud körül csavart zárt huzal elvezeti egy bármily távol levő másik mágnesbe, melynek unyancsak északi sarka előtt van egy az előbihez hasonló vaslemez. Az elektromos áram a mágnes erejét növeli, tehát a folyton váltakozó erősségű áram a mágnesező erőt folyton változtatja, a minek megfelelően az előtte levő lemez, az ugynevezett fegyverzet rezegni kezd. Ezek a rezgések a levegőben hangot idéznek elő mely meggyezik a beszélő hangjával. Ezen az egyszerű tüneményen alapul a telefon.

Nézzük, vajjon a fény nem volna-e hasonló módon képes valamely lemezt rezgetni és így mágneses áramokat előidézni? A tapasztalat az mutatja, hogy n e m s a tudomány azzal okadatoja, hogy a fény rezgése nem a levegőrezgésekben, hanem a minden teret betöltő é t h e r b e n terjed, a minek megfelelően szemünkben sem rezgetnek valamely hártját, hanem belehatolnak a szembe és k é m i a i módosulatok útján alakulnak át fényérzette.

Ha tehát valaki a telefész megkészítésére keresne utat-módot, akkor először azt kellene kikutatnia, hogy a fényt hogyan alakítják át villamossággá és viszont a villamosságot fényre? Másodsorban pedig azt, hogy a fény mi módon képes az elektromos áram erősségét befolyásolni?

Ezek keresésétől azonban némileg fel vagyunk ma már mentve, a mennyiben Hittorf felfedezte a s e l é n elemnek azt a tulajdonságát, hogy a villamos áram sötétben t i z e n ö t s z ö r gyengébben halad benne mint a nappali fényben. A selénnek ez az érzékenysége azonban nem kielégítő és a telefész megkészítésére e szerint nem is alkalmas; annak feltevésére azonban mindenesetre jogosít, hogy rajta a telefész elméletét megismerhessük.

Ha ugyanabba a villamos áramba két vékony selén-lemezt iktatunk és az áramot addig erősítjük, míg a lemezek izásba jönnek, akkor a két egymástól nagyon messze, több kilométerre levő lemez egyenlően világít. Az egyikre fényt bocsátva azt fogjuk tapasztalni, hogy a selén önfénye, az a fény, melyet magából kibocsát, gyengébb lesz és pedig annál gyengébb, mennél erősebb fényt bocsátunk rá a másik, távolban levő selén-lemez pedig ellenkezőleg, erősebben fog világítani.

Tehát az eredetileg egyenlően világító selén-lemezek más és más világítást adnak, ha a fény erőssége, melybe vannak, változik. Eme tulajdonsága a selénnek azonban még nem sokat érne, hanem az, hogy a s z i n e k i r á n t i s é r z é k e n y, sokkal praktikusabb. Így ha piros fénybe vi szük az egyik selén-lemezt, akkor a másik a piros szín kth egészítőjét, a zöld színt mutatja. Tehát a selénnel nemcsak a fényt, de a színeket ismét lehet szállítani. Hogy a színeket megfordítják az nem baj, azt a legegyszerűbben meg lehet akadályozni az áram megfordításával, a mi kapcsolási művelet és a mai összes elektromótorokon megtörténik az ugynevezett kommutator-készülék segélyével. Arra azonban még nem elég érzékeny a selén, hogy a mozgó alak által előidézett fényváltozásokat megérezze s így a telefész előállítását illetőleg csak elvi jelenlőséggel bír.

A telefész elkészítése tehát az alkalmas anyag felfedezésén mulik.

Aki az elektromosság és fény összefüzetét bizonyító anyagok közt a legérzékenyebbet

megtalálja, az a telefész is feltalálta. Hallwachs a zinket, Arrhenius a levegőt tanulmányozta, mások a foszforeszkáló anyagokat és az összes kísérletek azt bizonyítják, hogy a levegő a legérzékenyebb, de legnehezebbes felhasználható vezető, — terjengős állapota miatt.

Ugyanazért nem is minden kétséget kizárólag bizonyos, hogy a telefész ezen az alapon fog elkészülni, lehet az is, hogy a mágneses elektromossággal előbb megoldja valaki a fény szállításának módját, amit Bidvell tanulmányozott, vagy lehet az is, hogy Edison egyikét sem alkalmazza az ismert módoknak, hanem önálló tanulmányai alapján fogja meglepni a világot azzal a rengető hírrel, hogy a fényt épen úgy tudja szállítani, mint a hangot a telefontal.

(Vége köv.)

TARKA-ÉLET.

Mit irigyel Schlauch biboros Debreczentől?

Hogy Debreczennek sok jeles, nemes irigylendő tulajdonságai vagynak, az eléggé ismert azok előtt, kik a Basa-halmán belül megfordultak.

Hogy az anglus, a német irigyel a czivis várostól a hortobágyi pusztát, melyben a vadcsikók a marczona csikók és »petyárók« kard helyett villogó gatyákkal hadakoznak ez is eléggé ismert tudós svábok leírásaiból.

A bőszőrményi ember az aszfaltunkat sohajtja, a szoboszlói pedig afelett szégyenkedik hogy nekik oly olcsópénzekért furtak artézius kutakat, mikor Debreczennek szazzeit kellett a gyémánt furás után hiába eltemetni.

Pércs az nem irigyel semmit, mert jó piacot talál hagymájának, Sámson csupán homok buczkát óhajtana az ondódi buzatermő porondnak helyére eltolni.

És ezek az irigykedések még mind érthetőek, hanem, mint egy beszédes bohém társaságban a napokban kipattant, annak idején az egész városi magisztrátusnak, és jó öreg podesztánknak nagy fejtörésre adott alkalmat az, mikor az agg S c h l a u c h bibornok itt járt, hogy vajjon hát Ő Eminenciája mit irigyelhet a fonatos és debreczeni cifra pipa h a z á j á t ó l ?

A biboros pap ugyanis S i m o n f f y polgármester társaságában és nagy kísérettel a kálmánváros nevezetességeit tekingette sorra . . .

A kálomista öreg kollegiumban markos diák forgatta előtte vas erővel az ősi gerundiumot, mely hajdan egyike volt a legveszedelmesebb diák fegyvereknek. . .

A könyvtár a bűbájos Hatvani mester képevel, a csinos házak, közttereink, a város tánczos paripái, a felekezet külömbsegnélküli tiszteletteljes fogadás, mind jól esően tüntek szeméibe a bibornoknak, kik végre a sok nézni valóknak elfáradván, szórakozottan azt mondta :

— Egyet mégis a legjobban irigyelek Debreczentől.

— Ugy-e bizony bár a kis vonatunkat? kérdezte jó öreg Simonffy polgármester.

— Nem, bölintott szeliden az egyház atya.

— Aligha nem a főispán lesz, mondta gonoszúszón egy ellenzéki város atya, ki azonban nem katolikus . . .

És mindenki érthető kíváncsisággal leste a főpásztor szavait, hogy mit mondandó is ez hát, hogy mi is lehet hát irigységének tárgya,

mit sem a főpolgármester, sem a magisztratus, sem a Kálvin kollegium okos professorai, senki, de senki nem tudott megfeleteni.

— Valóban annyira kíváncsiak az urak, mondta mosolygva végre a bibornok, ki egyike a legkitünőbb szónokoknak, de kinek már nagyot gyöngült a kortól a hangja, — hát a Tóth László hangját, majd megmutatnám én a kórkort, hogy mi csoda a tudás és a tudomány előrenyomulása zibeszédelem elérténi!...

— Azám! mondtak csodálatokban egymást bámulva a kálomista urak.

Mert ugy kell megérteni, hogy ennek a Tóth Lászlónak, ki különben római katolikus tanító és ősrégi újságíró, valami oly hatalmasan menydörgő hangja van, mint az oroszlanak és masként anyaka is oly vastag mint bármely kálomistának, és hogy még értetőbb legyen az öreg bibornok irigységének az alapja és alakja, miudjártit esetet is mondok felőle.

Választási alkalom volt s az ellenzék ismert, híres publicistát lepettet fel jelöltnek, de ki oly gyöngén hallott, hogy a füle mellett elsütött csosz puská durranását is légy döngésnek vélte s többnyire csak jelekkel lehetett vele értekezni a korteseknek. Alapos baj volt ez.

— No majd beszél vele az újságíró Tóth Laci, kitalálta végül az egyik.

És Tóth Laci csakugyan képes is volt értekezni a nagyhallású publicistával, ki elismerőleg is nyilvánította felőle:

— Bár halkán, de igen érthetően beszél ez a Tóth Laci, kinek pedig ugyanakkor döngő, trombita hangjára a harmadik utcában is megállottak az emberek, megrezgetve a házakon az ablak üvegeket is... Ugy hiszem, kérdem szeretettel önöket, hogy most már önök is értik, hogy miért irigyelte a reszelt hangú öreg főpap Debreczentől ép a Laci hangját? Nem tréfa ez, de való s el van mondva, mint megtörtént ama békés, polgári esztendőben, mikor Schlauch bibornok kálomista Rómában járva, kálomista urakkal tárgyalta a gömbölyű város nevezetességét.

Paulus.

Debreczen város a mult hóban.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, július 6.

Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülést gr. D e g e n f e l d József főpán elnöklete alatt, melyen az egyes szakelőadók megtették jelentéseiket a város közigazgatásának mult havi állapotáról s intézkedett a bizottság ezek kapcsán több fontos és napirenden lévő kérdésről.

Az egyes jelentéseket tudósítók a következőkben ismerteti:

Polgármesteri jelentés.

A közbiztonsági állapotokat a mult hóról a következő statisztika mutatja:

A rendőrség letartoztatott 136 egyént, ezek közül átadott az ügyésznek 9 rabot, a kapitányság megbüntetett 127 egyént. A városból eltolonczoltatott 37-et, a városon keresztül 36-ot, — kényszerutlevéllel kiutasítottak 13 egyént. A különböző iparágak önálló gyakorolhatására iparigazolvánnyal a kapitányság el látott 16 egyént, akik 95 frt ipardíjat fizettek. Ipartörvény-ellenes kihágásért megbüntetett a kapitányság 14 egyént, kiktől 49 frt folyt be munkakönyvet 49-et adott ki. — A katonai létszám volt közöshadseregbeli 1313 ember 222 ló, honvéd 1131 ember 355 ló, mint at-

kelőt beszállasoltak 4 tábornokot, 11 törzstisztet és 8 főtisztet. A községi bíróság ügyforgalma volt: határlék 55, új panasz 444, elintéztést nyert 443, határlék 56.

Pénzügyigazgató jelentése.

E szerint az adóbefizetés szépen ment ugyan, de az általános baj itt is megvan, azaz bár több a befizetés, mint a mult évben, a határlék mégis sokkal több mint a mult évben sőt a tullizetésnek négyszeresét teszi ki. Ugyanis befizetett a lakosság egyenes adót 25111 frt 07 1/2 krt, 6013 frt 98 1/2 krral többet a mult évi júniusnál s határlék maradt 230 333 frt 45 1/2 kr, a mult évinél 27900 frt 05 krral több. A többi jövedelmek között emelkedett a hadmentességi adó, jogilletékdíj és dohányjövődék határvámjövődék foggyasztási és italadó, míg a helyegjövődék fogyott a mult év júniusával szemben.

A tanfelügyelő jelentése.

E ö t v ö s K. Lajos kir. tanfelügyelő jelentése szerint a szükséges kisdudóvási intézetek azonnal való elhelyezésére bérhelyiségek szerezhetők, — valamint bérhelyiségben nyitható meg a homokkerüti elemi iskola. Tudomásul vette a bizottság a tanjai iskolák állításának szükségét az Ebesen, Szepesen, Elepen, Hegyesen, Bánkon és Nagycserén. A gazd. ismételő iskola felállítását tekintetében tendő intézkedéseiről decz. 31-ig leendő jelentéstételre értesítette a bizottság a tanácsot. A községi iskolák ügyében hozott iskolaszéki határozatot a bizottság a városi tanácsnak két állami iskolát kerő felterjesztésével együtt a miniszteriumhoz terjesztette fel tudomásvétel és pártolás végett, míg a kisdudóvók tekintetében a tett intézkedéseket a közig. bizottság a szükséglettel kielégítőnek mondja a miniszterhez intézett felterjesztésbea.

A főorvos jelentése.

A közegészségügyi viszonyok júniusban általában edvezők voltak, sőt a mult évhez viszonyítva 30-czal kevesebb halalozás fordult elő. A megbetegedések főleg az emésztő szervek hurutos bántalmaiból különösen a cse esemők bel hurutjából is váltólázból állottak. Heveny ragályos betegségek közül kanyaró vérhas, difteritisz, hasi hagymáz és fültömírgy gyuladás esetek fordultak elő szörványosan, hagymázban egy halálesettel.

Népesedés.

A mult hó folyamán született a város bel és kül területén élve ev. ref. 81 fi, 60 nő, együtt 141. ág. ev. 2 fiu, r. kath. 20 fi, 14 nő, együtt 34. g. kat. 7 fi, 2 nő, együtt 9. izr. 13 fi, 10 nő, együtt 23, összesen 123 fi, 86 nő, összesen 209, ezek közül törvénytelen volt 33, azaz 16%. Ezzel szemben meghalt ref. 56 fi, 62 nő, együtt 114, ág. ev. 1 nő, r. kath. 11 fi, 9 nő, együtt 20, g. kath. 2 nő, izr. 4 fi, 5 nő, együtt 9, összesen 71 fi, 79 nő, — együtt 150, a születések tehát 59 esettel multáik felül a halalozásokat. H a z a s a g r a lépett ev. ref. 23, r. kath. 3, izr. 6, ve-gyes 14, összesen 46 pár.

Betegforgalom.

A közkórház betegforgalma a mult hóban a következő volt: átjött 79 fi, 80 nő, együtt 159, felvetetett 91 fi, 61 nő, együtt 142, elbocsáttatott 83 fi, 72 nő, együtt 155, meghalt 6 fi, 3 nő, együtt 9, maradt 81 fi, 66 nő, együtt 141.

A Gönczy egylet közgyűlése.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, július 6.

A Hajdúvármegyei Tanítók Gönczy-Egyesülete ma d. e. tartotta évi rendes közgyűlést a város háza nagytermében Kovács Lajos tanítókepző intézeti igazgató egyesületi elnök vezetése alatt. Az egyesület tagjai elég szép számban jelentek meg s nagy érdeklődést tanúsítottak a napirendre tűzött tárgyak iránt.

Kovács Lajos elnök megnyitó beszédében visszajárlantást vetett a tanítók helyzetére. A

lefolyt 30 éves alkotmányos szak alatt a népoktatási törvény életbelépte ota. Sok igazat és tanulságos dolgot hozott elő, de nem egy helyen nagyon is tulságba ment, mint pl. a sajtónak a tanítókkal szemben követett eddigi eljárásának megítélésénél, valamint tulságnak kell mondanunk azt is, a mit a tanterv és a tanító viszonyáról mondott a tanítás sikere tekintetében. Az egyesület különben szépen kidolgozott beszédét élénk tapsolással és éljenzessel fogadta.

A megnyitás után jelentette az elnök, hogy az egyesületnek eg. ik festéssel is foglalkozó tagja, Csúrk István egyleti titkár megfestette és az egyesületnek ajándékozta Gönczy Pál kitünően sikerült olajfestésű mellképét, amelyet rögtön be is mutatott. A közgyűlés az ajándékért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott s a képek az Otthonban való felüggesztését határozta el.

Ezután Csúrk István titkár terjesztette elő a mult év őf szoló jelentését, a melyből megtudjuk, hogy az egyesület mult évi életében voltak a lehangoltságok és hanyatlásnak is jelei, a végeredmény azonban az, hogy ezek legnagyobb részben le vannak küzdve s most már csak mozegekonyaság és összetömörülés kell a jövőben s akkor rendben fognak haladni a dolgok. A választmány mult évi működéséről felemlitendő, hogy kérvényt adott be a közokt. miniszteriumhoz, — hogy a millennárius év a tanítói nyugdíjba 5 vagy 3 évnek számítassék be, ez még elintézte nincs, ugyancsak kérvényt intézett a ugy a közokt. mint a keresk. miniszteriumhoz a vasuti kedvezményeknek a tanítókra kiterjesztése tárgyában, bár sikertelenül.

A lefolyt 3 év munkásságát összefoglaló évkönyvet a filléres füzetek során az alapszabályok rendelkezéseinek képest összeállította és kiadta. Az egyesület tevékenységének elismerésül kell tekinteni a Gönczy család részéről tett 100 frtos alapítványt, valamint a debreczeni első takarékpénztár és az István Szalmom 20—20 frtos adományait. A mult évi összes bevétel volt 826 frt 24 kr. összes kiadás 275 frt 21 kr, takarékpénztárba helyezve van 491 frt 94 kr és készpénzbe 59 frt 09 kr vagyona az egyesületnek. Felterjesztést intézett a vall. és közokt. miniszteriumhoz a vegből, hogy 1 a Budapestben rendezni szokott iparisk. rajz tanfolyamok decentralizáltassanak a vidék nagyobb városaira is. 2. a gazd. ismételő iskolák szervezése alkalmából az egyesület által felterjesztendő s a közkívánatnak megfelelő kérvények éppen az ügy érdekében fogantatosítottassanak. Választmányi gyűlés volt 2, közgyűlés 1, központi bizottsági ülés 6, járásköri gyűlés 2, albizottsági ülés 2. Ami a járásköröket illeti, a szoboszlói járáskör a régebben igazi lelkesedéssel meg kezdett munkát Szécsy Miklós polg. isk. tanárnak ököké történt megválasztásával csak fokozni forja, a bősörményi járáskörre ugyanaz mondható, ahol Dobó Sándor lemondott elnök helyére Sebastyén B. Betát választották meg. A legutolsó a választmány lefolyt évi működésében az a kirándulás, mely Borsod, Abauj, Sáros és Szepes megyékbe épen ma este fog elindulni. — A jeientést éljenzessel vettek tudomásul.

Ezután következett a közgyűlés legmagosabb hangokat provokált tárgya a központi bizottság számadásairól szoló jelentés.

A bizottság azt kerte a közgyűléstől, hogy mivel a filléres füzetek számlája deficitel záródott, a nyomdai kötelezettségeknek csak váltó ujan tudtak eleget tenni, az októberi lejáratkor váltaja az egyesület a rendezést. A választmány ezzel szemben azt javasolta, hogy a közgyűlés segítsen a központi bizottságnak a kibontakozásban s a váltó teljes kifizetésére s erre nézve felhatalmazza a választmányt, hogy e célra az egyesület megalkarított 300 frtját beozassa a központi bizottság rendelkezésére, egyben kijelentvén, hogy az ügyből kifolyólag továbbra semmi felelősséget nem vállal.

Jó háromnegyed óra hoosszat tartott vita fejlődött ki erre, melyben részt vettek Kovács Lajos elnök, Simón Ká-

rolly alelnök, Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő közp. biz. elnök, Solyom Antal, Csürke István titkár, Herczegh János, Kaposztás Imre pénztáros és különösen Országván tanár, a ki nem volt hajlandó megadni addig a 300 frtot, míg a választmány vagy egy a közgyűlés által külön e célra kiküldött bizottsága a központi bizottság számításait át nem vizsgálja. Nagy szóváltás keletkezett Kovács L. elnök és Eötvös K. L. a közp. biz. elnöke közt azon a kérdésen, hogy az esetleges hibákért és károkért ki a felelős, egyedül a központi bizottság-e vagy végső esetben az egyesület is? Ezt a kérdést végre is levetették a naprendről s csak a 300 forint ügyében határoztak a választmány javaslata értelmében szótöbbséggel.

Ezután következett volna Kuthi Zsigmond előadása a kedélyes jellemképzésről, ezt azonban az idő előre haladt volta miatt a következő gyűlésre halasztották.

A napirend többi tárgyait a választmány javaslataival egyhangulag intézték el.

Egy tambourás regénye.

Debreczen, július 6.

A romantika és Troubourok kora letűnt — kiszorította a létért és az anyagi érdekért való küzdelem.

E század vége már a gyakorlati emberek és érdekek korának volna elnevezhető leg-helyesebben. De azért nem halt ki még minden szívből a szeretet az idealizmus...

Még ma is képes az olvadékony lágy bariton s halkán pengetett tamboura kísérete mellett magát a női szívekbe belopni és őket ábrándos szerelemre gerjeszteni.

Igy történt ez mostan is városunkban. Elhatogattak hozzánk is az országszerte kedvelt és élénk színű nemzeti jelmezeiről feltűnő keltő szerb tamburások.

Mélabus, szebbnél szebb magyar dalokat énekelgettek a »Córó« kavéház vendégeinek nagy gyönyörűségére tambura zenéjük kíséretével. A magyar zene, a szép magyar dalok kultiválójá mindenkor a cigány nemzet volt, nem csoda, ha annyira át és meghatotta a kedves ének és annak előadója az egyik helybeli zenésznek ábrándozó és szép leányát.

Es a szerelem mindket részről érzése boldogan egyesült a tüzes szerelemtől, hűségéről, s odaadással beszélő tekintetekben. A szívek érzése végre megnyitotta az ajkakat is és a véghetetlen szerelem szavaiból azt olvastak ki hogy örökre egymásé...

De nincs szerelem akadály nélkül s nincs akadály mely gát volna a szerelmeseknek. Így egymás szeretetéből erőt merítve a jövő küzdelmeihez elhatározták, hogy vagy egymásé lesznek vagy meghalnak.

Miután a leány szülei elleneztek ezen összeköttést és a derék tamburások társaival elkeltett menni, elhatározták, hogy a leány követi vándor útjára az ő kedvesét s este vele ment a vasúthoz, de többé vissza nem tért.

A szülők nem tudtak azóta gyermekük-ről már szívesen adnák bocsánatukat és áldásukat, de ők boldogan és elvonulva élnek s magukról mi hirt sem hallhatnak. Hja még a szerelemben is van önzés.

Táviratok.

Árviz Délfranciaországban.

Budapest, jun. 6. (A Debr. ered. táv.)

Párisból jelentik, hogy a francia delvidéken a tegnapi már jelentett áradások okozta károk igen nagyok. Isle De Dodonban magában 293 ház omlott össze.

Az indiai forradalom.

Budapest, jul. 6. (A Debr. ered. táv.)

Londonból jelentik: Kalkuttában a helyzet még nyugtalan, bár nem veszélyes, mert a benszülötteknél hiányzik az összetartás, a

egutóbbi zavargáskor épen ezért 600-an el-
lestek és foglyul estek.

Országgyűlés.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, július 6.

A képviselőház mai ülésén Szluha István, Hentaller Lajos, Illyés Balint, Benyovszky Sándor gr. Szalay Károly és Major Ferencz beszéltek a cukoradó javaslat ellen.

Török-görög konfliktus.

Budapest, jul. 6. (A Debr. ered. táv.)

A thénböl jelentik, hogy a törökök Thesszalia északi részét újra megszállták. — Tegnap a pireuszi kikötőben részeg orosz tengerészek és a görög lakosság között heves összetűzés keletkezett. Nelidoff konstantinápolyi orosz nagykövet fia, a ki közbelépett, súlyosan megsebesült.

Ujdonságok.

* **A második ghetto történet.** Lapunk mai számában befejeztük a nagyhirű Khon S. ghetto-képeinek első történetét. A holnap számban folytatólagosan hosszabb, újabb elbeszélést kezdünk meg melynek: »a csipek kereskedő« címzet adtuk. Ezen elbeszélés az elmúlt század harmadik negyedében játszik. — Tanulságos és sok helyt humoros érdekesítő leírás ez, mely briliánsul állítja elénk a ghetto lakók megkötött életét a családi tűzhelynél, a zsinagógában, az üzleti kalmárokodásaik között, mely mint a folyó a sziklás mederben, akként hullámozott a külön és különféle rabinai rendszabályok — »tekonosok« között, melyek buzgó követésével bizonyos vallásos jellegzet adtak a prágai zsidók minden cselekményüknek.

* **A nagytemplom renoválása és a mérnöki hivatal.** Szenzációs hírről értesü-
egyik tudósítónk, amelyet szinte nem tudunk elhinni, annyira abszurd. Arról van szó nevezetesen, hogy a mérnöki hivatal elrendelte a templom körül felállított alványok lebontását s helyükbe újak építését s utasította az I. ker. kapitányságot hogy ennek megtételéig a munkálatok folytatását tartsa gő. Ismételjük onm akarják elhinni, ezt az egyenesen a vallalkozó építész bosszantására hivatott merényletek s várjuk megczafolasát.

* **Pongrácz főügyész Aradon.** Pongrácz Jenő dr. debreczeni főügyész helyettes, Aradra utazott, az ottani ügyészség vizsgálására. És mint Aradról írják a főügyész helyettes a törvényszék tárgyaó termében is megjelent, hol egy súlyos testi sértéssel vádolt oláh ellen dr. Mészáros Antal alügyész tartott vádbeszédet. Az ügyész vádbeszéde alapján hat havi börtönrre ítélték Kováninán Mihályt. E vádbeszédet végig hallgatta Pongrácz főügyési helyettes, ki teljes meglepődését fejezte ki a tartalmas szépbeszéd felett.

* **Gazdátlan bicikli.** A nagyerdő fái titokzatos dolgokat sutognak; minden újabb fuvalata a szellőknek újabb fáakkal van tele. A magas dőlczeg fenyők véleménye az árva bicikliről az volt, hogy gazdája betegségből üdülni jött a fenyvesek közé és ott oly jól érzé magát, hogy elfeledkezett teljesen a biciklijéről. A cserfak galyai másról sutogtak titokzatosan bólingattak a sürű felé a hová bicikli még el nem hatol ott a sürű cserfák lombok közt, »rendes vous« n elmélyedve képzelt a bicikli gazdáját forró csók és ölelések között. A ház szomorú fűz szomoruan másról suttog sóhajtozik, mert a bicikli boldogtalan gazdája

talán már ott pihen a puha fűvön átlótt mel-
lel sebébből ömlött piros vére a füre. Ez a bi-
cykli gazdájának története szerény vélemé-
nyek szerint. De a bozót, tüske is mondja vé-
leményét, bólingató agacskaival rámutat a le-
tiport füre és a lenyomott fű és virágokra
ezek mást mondanak egy felbukott talán ma-
gát nagyon megüört urred beszélnek ki mér-
gében hagyta ott a gépét de az ábrándos fak
nem tudják a valót mint sem az egész dolog-
ból csak az az igaz, hogy uborka-szezon van
és hogy a lap mégis tele legyen ilyen formán
kell megírni azon rövid kis rendőri hirt, hogy
az erdőben egy gazdátlan bicikli találtatott
és bevitték a mezőrendőrséghez hol a tulaj-
donos kellő igazolás mellett átveheti.

* **Második ev. ref. templom H. Bőszörményben.** Az ev. ref. egyház második templomat Hajdu-Bőszörményben 46 ezer frtért Rösler Richard debreczeni építész vállalta fel.

* **A zárdá újra építése.** A D. R. U. ban olvessuk a következőket: »A debreczeni Svetits-intézet épületének folytatását nemrég kezdték el építeni a volt zsidótemplom helyén. Az új építkezés már nagyon előrehaladt sőt egyrésze tető alá is került s most a naktöbbrészeét újra kell építeni. Az építésnél a tervszerinti szabályokkal mostohán bántak el s a mérnöki hivatal jelentésére a tanács elrendelte a most építész megvizsgálását. A vizsgálo bizottság tényleg konstátálta, hogy egyes szabálytalanságok miatt az új épület ilyen állapotban veszedelmes is legeg. A vizsgálat alapján hozott határozat szerint az internátus épületben a kápolna helyiséget és az első emeleti architrave (?) szerkezetei lebontandók és az előirt szabványu vastartókkal újra helyreállítandók. Az utcai emelet középfala szintén csak 32 cm. vastag, a mely jelen állapotában szintén nem maradhat meg, azonkívül a diszterem és kápolna architrave szerkezet hordó pillerek lebontandók és az építési engedélynek megfelelően, újra építendő. Mindezek azonban elég gyorsan pótolható munkálatok lesznek s nem vágják útját annak, hogy az építkezéssel a tervbe vett időre készen ne legyenek. »Szép dolog, ha igaz, még sem értjük, miként maradtatott el a vizsgálat ily későre, hogy már tető alatt van az épület egy része? Hiszen ez még nagyobb mulasztás, mint esetleg az építésze, ha csakugyan van hiba.

* **Feloldott tanácsi határozat.** Gerster Gyula építész a sétaterti nyaraló telepén a csendőrség részére lakotanya építését kérte engedélyezni. A városi tanács Stahle G. véleményezésére megtagadta ezen építkezés engedélyezését. Gerster a tanács ezen végzését megfellebezte a közigazgatási bizottsághoz. A közigazgatási tanács a városi tanács tagadó határozatát feloldotta azon utasítással, hogy az egész sétatert jogi természetét előtüntető muakalat a szabályozási tervvezetellel és a tekkönyvi kivonattal felszerelve terjesztessék újra fel.

* **Új zene és énekiskola.** A zenei műveltség terjesztésének új hajléka nyílik meg összel városunkban. A nem rég elhunyt Sz. Nagy Károly énekvezér és tanár, országos hírnevű zeneszerző és művész fia ifj. Sz. Nagy Károly, hasonlóképen hírneves zene-művész, a budapesti ev. ref. egyháznak hesszu idő óta énekvezére és az országos nőképző egyesület iskoláinak ének és zene-tanára tudományos alapokra fektetett zene és énekiskolat állit az egyháztérben, a keresk. akademia szomszédságában levő saját házában. Ő maga lesz az új intézet igazgatója; tanárokl is csupa okleveles taneröket alkalmaz; köztük városunk szüöttét Psenyeczki Nagy Sándort, aki közelbb végezte az orsz. zeneakademiát, még pedig kitüntetéssel. Tanítani fognak zongorát, éneket, összhangzatant, zenetörténelmet, kariskolat -stb. Bővebb-
ertesítést a közelebb kibocsátandó prospektus sok nyujtanak.

* **Ragados állati betegségek.** A F. E. tegnapi számának közlése szerint a ragados állati betegségek jelenlegi állása a következő: Debreczen sz. kir. város területén: Veszétség tenyésztés-ág éshólyagos kiütés 1 u., rühkór 1 u. és — sajnos — mind jobban terjedőben van a sertésvész. Hajduvármegye területén: Lépfene: Kaba 1 udvar Veszétség: Hadházi 1 udv., összesen 1 község 1 udvar. Takonykór és bőrfereg: Hajdu-Szoboszló 2 udvar. Ragados száj és körömfájás: Földes 4 udv., Kaba 19 udv., összesen 2 község 24 udvar. Rühkór: Balmazújváros 1 udv., H. Dorog 1 u., összesen 2 község 2 udvar. Sertésvész: Egyek, Hajdu-Böszörmény, Hajdu-Dorog, Hajdu-Sámson, Püspök-Ladány, Vámos-Pécs, összesen 6 község. Szabolcs vármegye területén: Veszétség: Jakó 1 u., Patroha 1 u., összesen 2 község 2 udvar. Takonykór és bőrfereg: Gesztóred 1 udvar, Kisvárd 1 u., Levelek 1 u., összesen 3 község 3 udvar. Rühkór: T. Polgár 1 udvar, összesen 1 község 1 udvar. Sertésbancz: T. Dob 1 udvar. Sertésvész: Balsa, K-Semjén, M-Pócs, Nyiregyháza, Oros, Szakoly, Tisza-Eszlár, Tisza-Polgár, Uj-Fehertó, Vencsellő, összesen 10 község.

* **A tüdővész elleni védekezés és a belügyminiszter.** Az a mozgalom, mely Korányi professzor kezdeményezésére a tüdővész szanatóriumok érdekében megindult, mint említettük, megnyerte a kormány támogatását is. Abból az alkalomból, hogy Perczel Dezső belügyminiszter a vagyontalan tüdővész betegek részére Budapesten létesítendő első speciális szanatórium céljaira 40.000 koronát ajánlott fel, a szanatórium egyesület küldöttsége tiszteltette a miniszterrel, megköszönve a jótékony adományt. A miniszter örömeinek ad kifejezést, hogy módjában van az egész ország közegészségének javítását célzó akciót támogatni és létesítést előmozdítani, egyben megígérte, hogy a mozgalom élén álló férfiak emberbaráti törekvéseit ezennel is minden irányban a leghathatósabban támogatni fogja. Itt említi meg, hogy a szanatórium-egyesület minapi választmányi ülése nagy tetszéssel vette tudomásul Korányi professzor jelentését a belügyminiszter további támogatásának kilátásba helyezésére vonatkozólag. Az értekezlet további folyamán beszámolt Korányi professzor az eddig már befolyt és a részben eléjegyzett adományokról. Az előkészületek most arra irányulnak, hogy Budapest környékén kikutatassék oly alkalmas hely, a hova az első tüdővész gyógyintézetet építeni lehetne, s e végből megkeresi Müller Károly professzort, mint az országos közegészségügyi egyesület elnökét, hogy szemelne ki az egyesület higiénikusaival megfelelő egyszerű lekvésű környéket. A szanatórium-egyesület alapszabályának kidolgozásával Korányi professzort és Morin Imrét bízták meg. Átiratot küld a választmány Tauffer Vilmos professzorhoz, a melyben arra kéri őt, mint a magyar balneológiai egyesület elnökét, hogy hatna oda, miszerint a nevesebb magyar fürdőhelyeken perszeiket állítsanak a szanatórium céljaira gyűjtendő adományok részére. A hazai fürdők közül Balaton-Füred igazgató-ága eleve bejelentette támogatását. A szanatórium egyesület legközelebbi ülése ez évi október 5-én lesz.

* **A nyugati magánember.** Az egyik számtal herceg ma bizalmasan megkérdezte csezerőnjét, hogy elmehetne-e pongyolában is azokba az intézetekbe, amelyek iránt érdeklődik? S ezt a kívánságot azzal okolta meg, hogy nem mint herceg, hanem mint egyszerű magánember öhajtott volna megjelenni. Vagyis Sziamban az egyszerű magánemberek pongyolában szokták elvezetni vizeiket s a hercegnek jól esett volna, ha ebben a melegben a magánember fogalma itt se volna más, mint otthon Sziamban. De sajnos, a nyugati magánemberek épp úgy be kell gondolkozniuk a magánember fogalma itt se volna más, mint otthon Sziamban. De sajnos, a nyugati magánemberek épp úgy be kell gondolkozniuk a magánember fogalma itt se volna más, mint otthon Sziamban. De sajnos, a nyugati magánemberek épp úgy be kell gondolkozniuk a magánember fogalma itt se volna más, mint otthon Sziamban.

dobot le az emberről minden fölrleges ruhadarabot, bennünket azonban a mérsékelt égöv kötelez. A mérsékelt égövnek pedig tudvaleg csak földrajzi jelentősége van. Akik a geografiát nem a Napoleon módszerevel csinálják, azok kénytelenek a földgömböt a hideg és a meleg éghajlati viszonyok szerint felosztani: ami se hideg, se meleg, azt nevezik mérsékelt égövnek. Mi is abban a szerencsés helyzetben vagyunk hogy sem az északi sarkot sem az egyenlőt nem nevezhetjük szomszédunknak. Hanem azért a kánikulánk van olyan forró, mint Sziamban; ami pedig a telet illeti, a legfiatalabb emberek is emlékeznek a közelmúltból olyan januárra és februárra, amelyet Szibéria is büszkén vallhatna a magáénak. Most, fajdalom; a kánikulánk aktuális. S miközben cipőnköt gonboljuk, vagy a nyakkendőnk csokrát igazítjuk, irigykedve gondolunk a patagoniai benszülőtekre, akiknek sokszor nincs más ruha, mint az — anyaklima legfeljebb egy struccollat tűznek borzas üstökükbe, hogy mégis legyen rajtuk valami, ha nem is több mint az öltözködés szimbóluma. A nyugati magánember otthon is csak a hideg teá alatt engedheti meg magának azt a fényűzést, hogy még egy patagoniaival se tévesszék össze.

* **Négyes ikrek beszüntetése.** A hivatalos lap egy poézistól fosztja meg a szivarozókat és még inkább azok tizenhat esztendőn alóli ismerőseit. A dohányjövődéki igazgatóság ugyanis beszünteti a szivarok négyes kötegelését és ezzel eltűnnek azok a csinos piros sarkcskákat, amelyek olyan olcsó és mégis kedvesajándékot képeznek fiatai barátaink számára. De amint minden poézis megszüntetése praktikus haszonnal szokott járni, úgy itt is a gyakorlati szempont vezetett a mi szivaraink négyes ikrek szerinti csoportosításának megszüntetésére. Szabad polgárok vagyunk ugyanis és nincs nyitunk, hogy éppen négy szivart legyünk kénytelenek venni, mikor három vagy hatot akarunk vásárolni. Ezután ez nem így lesz: mert a szivarokat egyenként fogják árusítani s így mindenki annyit vehet belőlük, amennyi éppen tetszik, egyenként, kettesével, vagy hármasával. A regalita favoritából 50 darab 6 forint lesz, a senioritásból 10 darab 50 krajczár, az elegáns darabja 8 krajczár, damasból 1 darab 4 krajczár s b. A szivarozóknak egy régi öhajtsa valóság meg ez újítás által.

* **Lovagias ügy a vasuton.** Pompás és komplikált, humoros részletekben gazdag lovagias affaire keletkezett tegnap éjjel a Budapest-Kassa közt közlekedő vonat egyik kupéjában. Egy L. J. nevű joghallgató szállt föl és vele len olyan kupéba került, ahol egy családdal két csinos leány is utazott. A csinos bajszú fiatal ember kaczerkodik kezdett a hölgyekkel, ami ugyancsak megbosszantott három másik utast, akik szinte kaczertak a leányokkal. Mikor pedig a három utas látta, hogy a leányoknak jobban tetszik, mint ők, összenéztek és rövid uton kidobták a joghallgatót a kocsiból, amely éppen egy állomásnál megállt. — A joghallgató bosszuságában eleintén nem tréfa, mi tegyen, de végre elhatározta, hogy provokálni fogja a barátságtalan hajlamokat elaruló idegeneket. Mindenekelőtt segédekre volt szüksége. Sorra járta a kupékat, hogy segédeket szerezzen, de senki sem vállalkozott rá. A joghallgató már már lemondott arról, hogy megbosszulja a rajta elkövetett gyalázatot, mikor végre sikerült két segédet fognia, egy sávosgyei állatorvos és egy hírlapíró személyében, akik elvállalták, hogy felőknek elégtételt szereznek. A három idegen e közben már szinte el is felejtette az incidenset, a mikor a két segéd kijelentette előlük, hogy a felük a rajta tett sértésért elégtételt követeli. A három idegen — gabonakereskedők lehettek — az első pillanatban megdöbben, de aztán kerekén kijelentették, hogy miután «nem érzik magukat sértve», semmiféle elégtételt nem adnak, de megkülönböztetve is vasuton nem tárgyalnak, nevüket pedig elvből nem mondják meg idegeneknek. E kijelentések után a segédek azonnal jegyzőkönyvet vettek fel, az ügyet részéről befejeztnek jelentvén ki. Ezzel azonban L. J. a sértett fél nem elége-

dett meg s új segédek után nézett. Ezeket meg is találta egy közös hadseregbeli káplár és egy huszár személyében. Az új segédek elvállalták a megbízást, de abból az elvből indulva ki, hogy Krisztus koporsóját sem őrizték ingyen, ők is valami jutalmat várnak. A megegyezés létre is jött, fejéknél 1 frt s Miskolcra — a legközelebbi megálló — két liter bor. Párbajfeltételek: kihívni a három ismeretlent s ha visszautasítják: megverni őket. Ujra megjelent a két segéd. A huszár meg a hosszú kardját is felcsatolta. Eközben a vasuton utazók közt elterjedt a hír, hogy véres párbaj lesz a vasuton, s sietett mindenki át a kérdéses kocsiszakasza. A két segéd újra felszólította az inzulálókat, a huszár félelme-en csörgette kardját. Erre már komolyan megjedtek az idegenek s hosszú tanácskozás után felajánlották a segéd uraknak új jegyzőkönyv felvételét. A harczfiak erre az ügyet a maguk részéről «gyorsan és csattanósan» befejeztnek jelentették ki, felpofozván az ellenfeleket, jegyzőkönyvet azonban nem vettek föl. L. J. joghallgató ezzel elégtétellel megelégedett s Miskolcra kifizette a segéd uraknak a honoráriumot.

* **Katona önkéntes, ki Kossuth Lajosra mond felkötést.** Aradon érdekes tiz éves találkozó ünnepeket az aradi állami főgymnázium több végzett ifjai, akik közül különösen dr. J o a n o v i t s Sebő lett országos hírű. J o a n o v i t s Sebő, ki jelenleg a belgyógyászati klinikán segédtanár, ezelőtt 4 évvel, katonakodás idején lett egy nagy port felvert politikai izü affér folytán országosra ismert. J o a n o v i t s mint önkéntes a pilis-csabai táborban elhuzatta a Kossuth nótát, majd felkötést is mondott Kossuthra, a miért hadi törvényszék elé állították. Az eset nagy felháborodást szült, a lapok cikkeztek, a képviselőházban interpelláltak és mégis elítélték f é l é v i b ö r t ö n r e. A büntetést leülte, de ehhez kapcsolódik egy szép aradi leány szomorú tragédiája . . .

* **Vadászok programja.** A debreczeni vadász társulat a következő értesítést teszi közé tagjai részére. 1. Kacsza vadászat a f. évben július 5-től szabad. 2. Fogoly vadászat ez évben október 1-ig tilos. 3. Özet löni csak társulati nagy hajtó vadászaton szabad. 4. Nyul lövés az összes területeken f. evi szept. 1-ig betiltatott. 5. Nagyerdőn kivéve erdei Szalonkára nov. 1-éig vadászni tilos. 6. A következő 1897—98-ik vadász idényre tilalmas vadász területül, ahol tehát semminemű vadra vadászni senkinek nem szabad, ugyanazon terület jelöltetett ki, mely a múlt évben is e célra szolgált; nevezetesen: a bellegelő földeknek s az erdőségeknek azon része, mely északról a debreczei vámpérségi ut, dényugatrol a nagy díszegés ut, keletől a Haláp erdőség nyugoti (ehát a vám felől eső határvonala) között terül el. 7. Az 1897—98-ik évi tagsági díj 12 frthan állapítatott meg közgyűlésileg. Kelt a drbreczeni vadásztársulat választmányának 1897-ik év június 30-án tartott üléséből. A választmány.

* **Az iparos ifjuság táncvígalmja.** Az iparos ifjuság önképző köre vasárnap este a nagyerdei vígadóban táncvígalmat rendezett, a mely a kedvezőtlen idő dacára is eléggé jól sikerült. Az első négyest mintegy 60 pár táncolta. A megjelentek közül tudósítónknak a következőket sikerült feljegyeznie: Asszonyok: Özv. Aczél Józsefné Bauer Károlyné, Czenk Károlyné Faragó Andrásné Faragó Gaborné, Freiter Rudolfné Frommer Mórné, Hajdu Jánosné Kem Sámuelné Kormos Lajosné Kis Jánosné, Klünger Jánosné Kerekes Sandorné Koppányi Gaborné Kiss Istvánné Kiss Miklósné Kiss Józsefné özv. Lulina Mihályné M-száros Lászlóné Németh Józsefné Németh Istvánné Nagy Jánosné Nagy Józsefné Nagy Sandorné, id. Nagy Sandorné, ifj. Nagy Sandorné Eötvös Lajosné Pelbáth Istvánné Polgár Sámuelné Surina Mihályné Szabó Sandorné Tóth Mihályné Tamasöczky Györgyné. Kisasszonyok: Aczél Mariska Bik Mariska Boda Esztiike Cyerik nővérek Czinovecz Rózsika Fábrián Róza Fonó Juliska Faragó Esztiike Hajdu Piroška Hidházy Róza Klein

Hermi
ny J
Mész
Nagy
met S
Etöv
Szab
Tamas

tiszt
Nánd
szer
Jekel
dor (s
frt, F
Papp
frt, H
Ernö
letvez
Rosen
Kern
mantik
Frenk
Lajos
János,
Pávai
Lebik
Csuhá
Kopán
Antalo
nokró
2 frt.

(páron
53—5
260 k
könyv
sulyba

S
napján
hónap
hónap
1897
készle
rányza

minisz
vásárr
beszün
lehet

A ké

B

Báns

Tisza

Pest

Fehé

Bács

Észa

Rozs

Árpa

Zab

Teng

Rapo

Hermina Kormos Piroska Kiss Gizella Koppányi Juliska Kenyai Mariska Luvina Gizella, Mészáros Zsuzsika Nagy Erzsike Nagy Juliska Nagy Róza Nagy Szeréna Nagy Zsuzsika Német Sárika, Németh Juliska, Nagy Erzsike Etövös Erzsike Polgár Eszter Pelgath nővérek Szabó Julskai Surina Giza, Toth Annuska, Tamasóczy Ilona.

*** Nyilvános nyugtázás.** A vasuti al-tiszti balon felül fizetők névsora : Dr. Wolaffka Nándor ez. püspök, Mihalovics István gyógyszerész 10—10 frt, Tóth István építész 5 frt, Jekelfalussy N. tábornok ár 2 frt, Gábor Sándor (szerencséről) 2 frt, Rosenberg József 4 frt, Furman Géza 1 frt, Kovács József 1 frt, Papp András 50 kr, Basa Gábor főmérnök 1 frt, Hadnagy Gergely (kabáról) 1 frt, Ericz Ernő felügyelő 1.50 kr, Dobieszki Sándor üzletvezető 5 frt, Rázsó Gyula alispán 1 frt, Rosenberg Ernő 1 frt, Tatár Gusztáv 1 frt, Kernács Gyula 1 frt, Apfel István 1 frt, Gramantik Erensz 1 frt, Háncus Károly 1 frt, Frenkind N. mérnök, Nagy József, Furman, Lajos 50—50 kr. Malicsky József, Vibirál, János, Bajusz János (Sárándról), Nagy János, Pávai György 1—1 frt. Hauer Bertalan 1.50 Lelek Mihály, Szibrincz Mihály 50—50 kr. Csuhán József, Boczán Elemér állomásfőnök, Kopányi Kalmán, Venhauser Károly 1—1 frt. Antalovics Gyula 4 frt, Pászti Mihály (Szolnokról) 2 frt, G. D. 5 frt, Dr. Kola János 2 frt.

KÖZGAZDASÁG.

Sertés vásár.

július 5

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai : Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) 53—54 krajczárig, közép (páronként 250—260 kilogramm sulyban) 54—55 krajczárig könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban) 53—54 kraje árig.

Sertés létszám: 1897. évi július 3-ik napján volt készlet 33 452 darab, 1897 július hónap 4-ik felhajtott 213 drb, 1897 július hónap 4-ik napján elszállított 1076 drb. 1897 július hónap 5-ik napjára maradt készletben 32 649 drb. A hizott sertés üzlet-rányzata változatlan.

Sertés-konzumvásár. A földmivelési miniszter a sertéselnek a budapesti sertés-konzum vásárról a vidékre való szállítását rendezés útján beszüntette. A vidékre ezennel csak Kőbányáról lehet sertéseket szállítani.

Budapesti gabonátözsde.

július 5

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Buza	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg
Bánsági	76	8.55—8.70	80	9.10—9.15
"	77	8.80—8.91	81	9.20—9.2
"	78	8.99—8.95	82	—
Tiszavidéki	79	9.00—9.05	—	9.15—9.20
"	76	8.60—8.90	80	—
"	77	8.90—9.30	81	9.20—9.25
Pestvidéki	78	9.00—9.05	82	9.10—9.15
"	79	9.05—9.15	—	—
"	79	8.65—9.20	80	—
Fehérmegyei	76	8.90—8.95	81	—
"	78	8.35—9	82	9.15—9.20
"	79	9.05—9.10	—	9.10—9.15
Bácskai	76	8.75—8.85	80	—
"	77	8.90—8.95	81	9.15—9.20
"	78	8.95—9.00	82	9.15—9.20
Észak magy	79	—	—	—
"	78	—	80	—
"	79	—	81	—
		Min. hekt.-ben		Ar kilogramm
Rozs elsőrendű	uj	70—72	6.75	6.80
" másodrendű	"	—	6.65	6.70
Árpa takarmánynak	"	60—62	4.50	5.20
" égetni való	"	62—64	5.65	6.15
" serfőzdei	"	64—65	4.35	4.05
Zab	—	39—41	4.25	3.95
Tengeri bánsági	uj	—	4.10	4.00
" más nemű	"	—	3.35	3.90
Rapce bánsági	"	—	3.20	4.50

CSARNOK.

A prágai ghetéből.

— Kohn S. zsidó történetei. —

Fordította: ifj. MÓRICZ PÁL.

Egyedül jogositott magyar fordítás
Az ellenlábások. 18.

Az öreg ember halála utolsó percéig csudálatosan megőrizte öntudatát s mindvégig derűs, megnyugodott lelkiállapotban volt. „Nagyon szívesen halok meg”, mondta, felragyogván szemei. Hisz fent mégis csak szebb, sokkal szebb, mint itt. Egész életében arra törekedett, hogy fent semmi panasz ne érjen s jól fogadjanak. Ugy hiszem, jó rendben lesz minden . . . Csak egy bánt . . . Az, hogy töled meg kell válnom. Hanem majd csak utánam jössz te is, te jó, drága Reb Natel . . . És ne haragudj reám, hogy oly sokat gorombáskodtam veled, annyiszor bosszantottalak. Most belátom, hogy mindig igazad volt!

— Nem! ellenkedett Schmeling bár zokogva, neked volt igazad.

És még egyszer fellobbant a Schachner pislogó, kialvó félben levő lámpája, mert oly hangosan kiáltotta, hogy Schmeling szinte megörült:

— Nem! Mindig neked volt igazad! De már a másik pillanatban sápadtan hanyatlott a párnákra, a halál kékes színe végig futott arcán s elhalóan susogta: hagyd abba Reb Natel, legalább az utolsó perczemben ne ezivakodjunk — jól tudom én azt, hogy mindig nagyon szeretted engem, de én is — úgy legyen egészséges, úgy éljek, mondta a haldokló öreg, a századéves mondást önkénytelenül is idézve, hogy én is nagyon, de nagyon szerettelek . . . És Reb Natel Schachner szinte szegénylősen mondta a következőket, mert ily regényes gondolata még soha sem volt egész életében, nem hogy beszélt volna is ilyesmirt — Reb Natel csókolj meg. És miközben Reb Natel a meghatottságtól némán nyomta ajkát a haldokló Schachner ajkához, ki alig hallhatóan sugta:

— És . . . igérd meg, hogy holtam után sem böcsmérélsz, a miért a kávé meg a cukor árát nem fizetem ki!

— Oh . . . Hát már hogy is tehetném, zokogott Schmeling, hisz becsületesen kifizetél!

Schachner már alig tudott beszélni, de az eset ily helytelen magyarázásába annyira nem nyugodott meg, hogy alig érthetően hőrögte, csupán Schmeling érthette már meg:

— De husz forinttal mégis csak tartozom.

— Nem tartozol, Schachner már hosszabb vitára nem volt képes. Elfult a lélekzete, azért csak rövidesen mondta:

— Ne disputálj!

— Mindig, de mindig igazad volt, mondta Schmeling, igyekezvén barátja utolsó perczeit úgy felékiteni, mint emberi erejétől csak telhetett, hanem most . . .

— Pedig soha sem volt igazam, csak most! Hanem ennél tovább már nem vitázhatott Schachner. Intett az ágya körül álló férfiaknak, kik intésére megkezdtek az imát, maga is velük imádkozott. Előbb még határozottan rebegtek ajkai, aztán mind gyöngébben, majd nagyokat sohajtott, végül egy utolsó mély sohajtás után könnyen megreszketett a teste, Schmeling körülölelte . . . Még egy utolsó vo-

naglás, tiszta lelke kiszállott a rozoga öreg testből, meghalt öreg barátja karjai között, ki lecsukta bággyadt, lankadt szemeit!

Schmeling temettette el öreg barátját. Az akkori idő szokása szerint két rabbinus mondott felette halotti beszédet, sőt Reb Natel Schmeling maga is beszélt, szintén a sirnál. Csak néhány szót mondott, rövidesen ugyan, de igazán, szívből szakadt volt annak minden egyes betűje.

— Reb Natel, mondotta volt, de oly félhalkan, hogy csupán a sirhoz legközelebb állók hallhatták, te voltál a legderakabb, legbecsületesebb ember, akit ismertem. Bocsáss meg, hogy annyiszor bosszantottalak. Csak most érzem, hogy mily igazán és mennyire szerettelek téged!

A Schachner halála Schmelinget vigasztalhatatlanul megrendítette. A leánya, a vője hiában jártak mindenhol kedvében, bárminemű szórakoztatásuk hiában volt, szomorú, busongós volt, lelki s testi erőben napról-napra gyöngült.

Schmeling mindenesetre már koránál fogva is közel állott a végsőkhöz, kilencvenegy évet élt, de mindenesetre öreg, nélkülözhetetlen barátja miatt még erősebben sorvadott, hervadt. Alig néhány hónap múlva, hogy Schachner eltemették, Schmelinget is megejtette a betegség. Előbb csupán a szobában raboskodott, de aztán kénytelen volt az ágyba lefeküdni. És az orvos kijelentette, hogy az emberi tudomány már többé nem segíthet az öreg uron, mivel az életerőjét felemészttette s így halála már csupán rövid idő kérdése.

Schmeling, miután gyermekeit s unokáját megáldotta, e szavakkal bucsuzott:

— Annak az aranyos embernek, a Reb Izraelnek mégis csak igaza volt — én halok meg utóbb, de örömmel követem, legalább viszont láthatom.

Margittán

(Biharmegye)

az országos vásár a következő sorrendben tartatik meg:

1897. július 14. és 15-én baromvásár, július 16-án kirakodó vásár.

Nyir-Balkányban egy 6 év előtt ujonnan

berendezett gőzmalom

Höcker-féle 12 lőerejű mozgonyval, valamint olajmalom víznyomó prèssel és kásamalom lisztes kövel, ugy lakház, melléképületekkel együtt, valamint 3 hold kerttel, a mely közvetlen mellette fekszik, 7000 frtért szabad kézből eladó.

Reflectánsok értekezhetnek a tulajdonosnál Nyir-Balkányban **Grünwald Kainál.**

Üzlet átalakítás,

illetve megnagyobbítása miatt

 az összes áruk

főként női ruhaszövetek, selymek, voilok, kartonok, női és férfi fehérneműek, harisnyák, vászonneműek, nap- és esőernyők, szabó kellékek, rövid és szövött áruk

bezárólag jul. 31-éig

 rendkívül olcsó árban kaphatók

Eisler Izidor

női divat áruházában.

Női ruha varrodámban

jó, derék varrónők felvételnek.